

Izhaja vsaki dan.

Tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri, ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj.

Posamične številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici, Celju, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Novemestu itd.

Oglase in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, ulica Giorgio Galatti št. 18. — Uradne ure so od 2. pop. do 8. zvečer. — Cene oglasov 16 st. na vrsto peti; poslanice, osmrtnice, javne zahvale in domači oglasi po pogodbi.

TELEFON št. 1157.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znaša

za vse leto 24 K., pol leta 12 K., 3 mesece 6 K. — Na naročbe brez dopolne naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.

Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom.) Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.

Ptošno-hranilnični račun št. 841.652.

Rusko-japonska vojna.

(Brzjavne vesti.)

Ruska baltiška eskadra.

LIZBONA 13. Edenindvajset vojnih ladij baltiške eskadre je dospelo v Mossamedes (Zapadna Afrika).

Brzjavki generalov Kuropatina in Saharova.

PETROGRAD 13. (Uradno) General Kuropatkin je brzjavil dne 12. t. m.: V minoli noči mi niso došla nikaka poročila o kakih spopad h. Mrz je vedno hujši izlasi po noči.

Tudi brzjavka generala Saharova poroča, da ni bilo omenjenega dne nikakih spopadov. Mrza je 12 stopinj R.

Viharni prizori v ogrski zbornici.

BUDIMPEŠTA 13. Členi združene opozicije so se ob 8. in pol uri predpoludne zbrali v klubovih prostorih nove stranke Batthyjeve skupine, da se od todi podajo v zbornico. Vseh poslancev raznih opozicijskih strank je bilo 90, ki so peš odšli v zbornično palačo. Na ulicah je bilo le malo občinstva, ki je poznane poslance pozdravilo z »Eljen«-klici. Ko so poslanci prišli pred vhod zbornične palače, je prišlo do burnih prizorov, ker je policijski nadzornik baje zahteval, da gredo poslanci eden po eden v zbornico. Poslanci so burno proti temu protestovali. Več poslancev je policijskega nadzornika baje dejansko insultiralo ter ga potisnilo na stran.

Pred pričetkom seje, ki je bila napovedana za 10. uro, so došli opozicijski poslanci v dvorano, so potisnili novo zbornično estrado iz dvorane ter so razbili predsedniško tribino in ministerske stole.

Seja se do sedaj, 10. ure 25 minut, še ni pričela.

BUDIMPEŠTA 13. Ko so poslanci v kuloarjih ob vhodu v dvorano opazili novo zbornično stražo, so stražo insultirali, češ, da se se kakor pošteni Madjari podali v tako službo. Razburjenje je naraslo, ko so poslanci prišli v dvorano ter videli, da so ob vhodu k predsedniški tribini in ob stenah iste nameščeni zbornični stražarji. Posl. Rakosi se je hotel podati na predsedniško estrado, a stražarji so mu to zabranili. Nekoliko poslancev je hitelo na pomoč ter so se vrgli na stražo. Obstranski parapet predsedniške estrade je bil odtrgan. Miza predsednikova je bila prevržena ter so ji bile izrte noge. Poslanci so se oborožili z kosi parapeta. Foliante, spise itd. so poslanci pometali na stražarje, ki se niso branili. Konečno so poslanci spodili stražarje iz dvorane ter so zasedli predsedniško tribino. Nato so vrgli ministerske stole v dvorano na vrsto stolov liberalne

stranke. Dosedaj ni navzoč noben člen te stranke. Ministerske mize so bile prevržene ter razbite.

Ko je grof Julij Andrasy vstopil v zbornico, je bil vsprejet z viharimi »Eljen«-klici. Kmalo na to so na desni strani dvorane vstopili člani liberalne stranke. Prišel je tudi ministerski predsednik grof Tisza z več člani kabineta, nakar je nastal velik vrišč. Slišalo se je žvižganje. Ministerski predsednik je s prekrižanimi rokami gledal po zbornici ter je po petih minutah zapustil dvorano, dočim so poslanci ostali. Opozicija je še vedno držala zasedeno predsedniško tribino ter je od časa do časa ponavljala zaničljive vzklike nasproti vladi. Posl. Poeskey je zaklical z estrade: »Glasujmo!« kar je provzročilo na levi veliko veselost.

BUDIMPEŠTA 13. Ob 11. uri je položaj v dvorani še vedno nespremenjen. Opozicijski poslanci držijo še vedno zasedeno predsedniško tribino. V tem času so opozicijski poslanci odstranili na stopnicah, ki vodijo do predsedniške estrade, medene droge, ki držijo preproge ter se ž njimi oborožili. Ko so poslanci skupine disidentov, grof Julij Erdödy in grof Ivan Hadik vstopili v zbornico, so bili z aplavzom pozdravljeni; istotako tudi bivši naučni minister Vlass'cs.

Krožijo najraznovrstnejše in najčučnejše govornice. Med drugim se pripoveduje, da se vrši ministersko posvetovanje ter da se je ministerski predsednik obrnil na Dunaj z vprašanjem, sme li rabiti honvedske čete za vzpostavljeno miru itd.

Vrhni komisar dvorane Farkas se je onesvestil vsled razburjenosti v trenutku, ko je ministerskemu predsedniku poročal ter ga baje prosil za dovoljenje, da sme zopet poslati v dvorano zbornično stražo.

Med hrupom so bili nekateri opozicijski poslanci, deloma povodom demoliranja raznih mebljev, deloma ker so bili od raznih predmetov zadeti, lahko poškodovani, tako posl. Zoltan Papp, Viljem Somogy, Polonyi in Fran Rigo.

Kakor se sliši je izstopilo iz liberalne stranke zopet deset poslancev.

BUDIMPEŠTA 13. (Ob 11. in pol uri) Poslanci opozicije stojijo še vedno v gostih skupinah v zbornici ter se razgovarjajo o dogodkih. V eni skupini se vidi posl. grofa Julija Andrasyja, ki govori z opozicijskimi poslanci. Sliši se, da je stavljen predlog, naj predseduje baron Feilitzsch, nakar so se slišali viharni glasovi: »Feilitzsch ne sme na noben način predsedovati!«

Grof Apponyi in grof Julij Andrasy sta se podala k opozicijskim poslancem, ki so se nahajali na predsedniški tribini, da se z njimi porazgovorijo.

V tem času je posl. Ugron imel glasen nagovor na skupino poslancev ter je izjavil, da se mora iskati pot zakonite rešitve. Per-

ezel ne a me pa pod nobenimi pogoji predsedovati. Slušatelji Ugronovi so pričeli viharo klicati: »Ta lopov prelomnik prisega ne bo tukaj predsedoval!«

Drugi poslanci so si preganjali čas s tem, da so delili na levi strani dvorane kose pohištva novinarjem, potem ko so se na dotičnih kosih podpisali.

Ob 11. in četrt je prišel v dvorano kvestor. Poslanci opozicije so ga vsprejeli z žvižganjem in sramotilnimi klici. Posl. Nessi je zaklical s predsedniške tribine v dvorano: »Kvestor pravi, da ne bo danes seje! Laže! Mi mu ne verjamemo!« nakar je bilo slišati viharne klice: »Mi ostanemo tukaj! Mi se ne oddaljimo!« V tem času so poslanci liberalne stranke počasi zapustili dvorano, da se v svojem klubovem poslopiju vdeležijo konference.

BUDIMPEŠTA 13. Pred parlamentom se je zbrala polagoma velika množica naroda, katero je pa redarstvo potisnilo v postranske ulice.

V zbornični dvorani je opozicija nadaljevala demoliranje. V sredi dvorane so napravili iz miz in stolov barikado, na vrh so postavili neki okrasek, podoben vislicam, na katerega so obesili košček papirja z napisom: Tisza in Perczel.

Na predsedniško mizo so namesto zvonca postavili čevlji, ki so ga sezuli nekemu zborničnemu stražarju. Posl. Rakovsky je nesel en ministerski stol k tribini novinarjev na desni strani dvorane, kar je provzročilo veliko veselost. Neki fotograf je v tem času fotografiral razne prizore.

Posl. baron Kaas je z žepnim nožem razrezal usnje na stolu zborničnega predsednika. Njega so posnemali posl. Barabas, Nessi in drugi, ki so spravili koščke usnja za spomin. Po 12. uri je tudi večina opozicijskih poslancev zapustila dvorano ter se podala na hodnike. Ko je prišel tja grof Zieby, je bil vsprejet z viharimi »Eljen«-klici.

O konferenci liberalne stranke ni dosedaj še nič znanega, ker je konferenca zapušta.

BUDIMPEŠTA 13. Okolo poludne se je razširjala govornica, da je grof Tisza dal brzjavni potom svojo ostavko. Od liberalne stranke se pa izjavlja, da je grof Tisza le poročal cesarju o današnjih dogodkih.

BUDIMPEŠTA 13. Kakor se naknadno poroča, je prišlo med poslanci in zborničnimi stražarji do pretepa, pri katerem so bili ranjeni štirje stražarji z lesenimi poleni.

Konstatiralo se je tudi, da so bili ranjeni štirje zbornični slugi.

BUDIMPEŠTA 13. Seja magnatske zbornice, ki se je imela vršiti danes ob 4. uri popoldne, je bila odgodbena na jutri.

BUDIMPEŠTA 13. Ob 2. uri popoldne je opozicijska stranka pod vodstvom

posl. Apponyja in Frana Kossutha zapustila zbornično dvorano.

V dvorani je vse razdejano in razbito. Zlasti je značilno, da je mramorni kip na desno od predsedniške tribine omadeževan s krvjo.

BUDIMPEŠTA 13. (Ogrski kor. biro). Minister za pravosodje je ob 11. in pol uri nujno pozval k sebi državnega pravdnika dr. Szekelyja in višega državnega pravdnika Pongratza.

BUDIMPEŠTA 13. (Ogrski kor. biro). Glasom poročila nekega poslanca najskrajnejše leve, je baje posl. grof Teodor Bathyani med pretepom potegnil revolver ter zavpil: »Kdor se me dotakne, tega vstrelim.«

Med dogodki v zbornični dvorani je bilo ranjenih več oseb. Poklicali so na pomoč zdravnika z rešilne postaje. Viši komisar dvorane Farkas, ki je bil zadet v glavo s stolom, se je onesvestil, ter je še le po dolgem trudu prišel k zavesti.

BUDIMPEŠTA 13. (Ogrski kor. biro). Prihodnja seja poslanske zbornice se bo vršila jutri ob 10. uri predpoludne; seja gosposke zbornice pa ob 4. uri popoldne.

Brzjavne vesti.

Kardinal Puzyna pri papežu.

RIM 13. Papež je vsprejel danes knezsko krakovskega, kardinala Puzyno.

Avidjenja pri Loubetu.

PARIZ 13. Predsednik Loubet je vsprejel danes popoldne francoskega poslanika v Petrogradu Bombarda, ki mu je izročil ročno pismo carja Nikolaja.

Delovanje pol. društva „Edinost“ v minolem društvenem letu.

(Poročilo tajnika dra. Frana Brnčiča.)

(Dalje.)

Drugi glavni predmet, s katerim se je izdatno pečal odbor političnega društva »Edinost«, bila je ustanovitev italijanske univerze v Trstu.

Namen vlade, da ustanovi v Roveretu juridično fakulteto z laškim naučnim jezikom, je izzval na strani Lahov živahno agitacijo, s katero se je skušalo upliniti na vlado, da mesto namerjane juridične fakultete v Roveretu ustanovi — italijansko vseučilišče v Trstu!

Svoje stališče nasproti namerjani laški univerzi v Trstu so slovenski deželni poslanci in politična društva vseh treh pokrajin v Primorju razložili v posebi spomenici ministru Körberju po deputaciji, sestavljeni iz gg. državnih poslancev dra. Gregorčiča in prof. Spinčiča in deželnega poslanca dra. Gregorina. Na tem stališču, ki kulminira v zahtevi, da bodi vseučilišče, ako ima isto biti ustanovljeno v Trstu, popolnoma utra-

izpod roke in se tihoma spustila na sedež poleg postelje. Očesi sta se jej uprli v živi ogenj, ki je veselo skakal v dimniku in se je njega odsev čarobno igral na temni steni sobe. Čudne, čarobne prikazni so se igrale pred očmi Angelije in so se menjavale ena za drugo. Glavica jej je klonila na prsa, polegoma so jej lezle trepalnice skupaj, slabeje in slabeje jej je igral plamen v očeh in — zaspala je. Ali sanje so jej odprle nov svet. Sedaj se jej niso prikazali angelji, ampak gledala je polje daljno in široko, posuto z biseri, a sredi polja je stal mlad junak pod belim kalpakom, pod zlatim peresom, njegovi ustnici sta se namihali, a od smeha je zasijal na okolo biser. Poleg nje pa je stal ujec miren in nem! In ona je poškočila, poljubila strica na usta in šepnila: Usta, usta, recite mi, kdo je ta junak, ki vas je nedavno poljubil? Brzo je nagnila svoje uho k ustam upeja. In iz šepeta je razločila ime — staro poznano ime, lepo ime. To je sanjala Angelija; ali ko se je zjutraj prebudila, je poškočila, zamislila se — pozabila je ime ptujega junaka.

(Pride še.)

PODLISTEK.

Prokletstvo.

Zgodovinski roman Avgusta Šenoe. — Nadaljeval in dovršil I. E. Tomič.

Prevel M. C. — Š.

VIII.

Mlad je, črne brčice so mu drobne, tako tudi zavite obrvi. Lep je, saj mu je obraz toli fin, toli plemenit, kakor alika kakega angelja v cerkvi, a istotako črni lasje, ki mu plavajo izpod belega kalpaka na belo kožu-hovino dolame — tak je, kakor angelj, samo da ima brke. Sedaj sta se mu zasvetili očesi, zablesteli sta mu kakor pero na kalpaku. Klanja se škofu, smehlja se, poigrava se svojo sabljo. Vse to je zasijalo na njem, vse prikladno; tako lahko in mило se ne kredejo vsi ljudje, a ob mesečini se opaža vsako gibanje. Res, je šepnila deklica; tako lepega mladeniča še nisem videla. Ali neumnica jaz, kaj se mene tiče ta človek, je rekla dalje in je pordečela. Čemu ga gledam? Že se je hotela

odmakniti od okna, ali — zopet ga je gledala. In ko je gledala, širila se jej je zenica bolj in bolj. Sedaj je stric objel križarja in ga poljubil, potem je objel tudi mladeniča in ga poljubil. Potem je odšel v dvor.

Nu, deklica se ni umaknila od okna. Nepremično je gledala za ptujcema, ki sta se odmikala od škofjkega dvora. Daljša in daljša je postajala senca v snegu, črneja in črneja njuna oblika v daljavi; slednjič sta zasukala za cerkev. Še je bilo videti na snegu malo njune sence, ali izginila je tudi ta. Angelija pa je še ostala pri oknu, pritiskajoča svoje čelo na steklo in zroča v sneg. Tako nam zvonil zvok zvonca še dolgo v ušesih, ko je zvon že davno umolknil. Nočna zagonetka je vznemirila Angelijino dušo. Roj čudnih slik in misli se jej je prepletal v mladi razgreti fantaziji. Mladenko je morila temna slutnja; zrla je v svet, v to nočno jasno nebo, ne bi-li jej katera zvezd rešila to zagonetko. Zvezde so se mило smehliale devici, ali so molčale dalje svetu.

— Angelija! odzval se je glas iz sobe. Devojka se je vzdramila kakor iz spanja,

kvisitično, t. j. italijansko in hrvatsko-slovensko, in da se ima na vsaki način pred rešenjem tega vprašanja zadovoljiti primorske Slovane vsaj glede najnujnejših zahtev na šolskem polju: stalo je in stoji še vedno politično društvo »Edinost« in želim ves slovensko-hrvatski narod v Primorju.

Savolaska univerza v Trstu bila bi nova provokacija slovanskega prebivalstva in nov atentat na obstanek slovanske narodnosti na Primorskem sploh. Predobro je znano, da so se ravno potem šol poitalijančile in da se še danes poitalijančujejo mnoge občine v zapadnem delu Istre. Koliko hitreje pa bi se vršilo to poitalijančevanje, in kako bi se isto širilo, če bi se v Trstu — v glavnem mestu kronovine — ustanovila visoka šola, ki bi producirala uradnike, profesorje, vzgojene samo v italijanskem jeziku in samo v italijanskem duhu in ki bi vrhu tega ustvarila v Trstu ognjišče za najburnejše politične aspiracije in agitacije. V Trstu se Slovenci nad 20 let borijo za eno borno ljudsko šolo in v Istri manjka (po uradni konstataciji) najmanj 120 hrvatskih šol! A toliko mestni magistrat v Trstu, kolikor istrski deželni odbor in zastopniki istega v deželnem in mestnem svetu protestirajo in odrekajo na vse možne načine osnovanje takih šol celo tam, kjer so prebivalci izključno slovenske narodnosti in kjer so si isti sami že sezidale šole.

Kako naj torej primorski Slovani pomagajo Italijanom do univerze, ko jim isti zanikajo najnujnejše elementarne šole?! Z ozirom na te pomisleke in razloge, obrnilo se je politično društvo »Edinost« do obeh jugoslovenskih klubov na Dunaju s prošnjo: 1) naj ista privolita v ustanovljenje univerze v Trstu le pod pogojem, da bo ista utrakvistična, t. j. laška in hrvatsko-slovenska, in 2) naj z vsemi možni delata kluba na to, da se vendar enkrat izpolni to tako pohlevne, tako naravne in žalibog vedno zanemarjene in zasmehovane zahteve primorskih Slovanov po urejanju slovanskega šolstva na Primorskem na način, ki bi bil dostojen kulturne države in važnoosti Jugoslovansva za avstrijsko cesarstvo.

Ko govorim že o šolah, omeniti hočem še stadij, v katerem se nahaja sedaj tržaško šolsko vprašanje.

Das 7. oktobra t. l. vršila se je pred c. kr. upravnim sodiščem na Dunaju razprava glede tržaškega šolskega vprašanja. Upravno sodišče je uničilo odločbi ministerstva in nameštstva v Trstu kakor nezakoniti, a je priznalo veljavnost § 59. drž. šolskega zakona tudi za Trst — valed česar bo moralo tržaško nameštništvo z nova razsoditi z ozirom na posebne razmere, ki vladajo v Trstu, kakor so n. pr. težavnost dohajanja v okolišne šole in razpoloživi prostor v istih, ne glede na določbo državnega šolskega zakona o famoznih 4 kilometrih. S to razsodbo je upravno sodišče ojastrilo obsojilo krivično in nezakonito postopanje tržaškega nameštništva in za njim stoječega ministerstva.

(Zvršetek pride).

Rusko-japonska vojna.

Trst, 13. decembra 1904.

Izvajanje japonskega vojnega načrta; njega zmote; kritična razmotrivanja.

(Dopis iz strokovnjaškega peresa.)

(Dalje.)

Iz tega je jasno razvidno, da Japonci ad 1) svojega vojnega načrta:

vzlie opetovanemu krvavemu pouku, da so njihove napadalne moči pred Port Arturjem nezdostne, nadalje delajo kardinalno pogreško, ki je v tem, da zaporedoma zastavljajo nezadostne napadalne sile, in to vankokrat v presledkih kakih 14 dni po vsakem — neuspehu. Tako moremo konstatirati tudi tu, da je japonsko vojskovodstvo v začetku pač jasno vedelo, da »nekaj hoče«, ali »kako to doseči«, — v tem pogledu še vedno ni na jasnem vzlie trdnjavsko-vojni šoli pred utrdkami portarturskimi. In če tudi je morda sedaj slednjič vendar prišlo na to, pa je — prepozno! (Glej moja svojedobna ocenjevanja položaja pred Port Arturjem).

Jaz sem se na tem mestu že v poletju, ob času prvega japonskega generalnega napada na Port Artur, izrekel v smislu, da je 80.000 do 100.000 mož veliko premalo, a to

tembolj, ker se je Negi lotil naspada z nezadostno artilerijo in po prekratnem čestreljevanju. Rekel sem, da je 100.000 mož premalo, da bi raskok vepel. Trdil sem tako vzlie vsem vestem, ki so najodločneje napovedovale pad Port Arturja.

Domneval pa sem si vedno, da Japonci o prvem naskoku vsaj pridejo do prepričanja, da tako ne gre in ne pojde. In pričakoval sem od njih, da takoj po prvem neuspehu preidejo k dolgo trajajočemu obstreljevanju in da prično s podkopnimi pripravami za napad, a mej tem da bodo dovažali nadaljnih čet, dokler ne dosežejo razmerja 6—7 Japoncev na 1 Rus, in 2—3 japonske topove na 1 ruskega. (Glej moja prejšnja razmotrivanja o položaju pred Port Arturjem!) Ali ni se zgodilo nič tega. Danes še čakam na to, toda zdi se, da je vse zastoj.

(Pride še.)

Razmerje med mrtvimi in ranjenimi v trdnjavski in v vojni na odprtem polju.

(Dopis iz strokovnjaškega peresa.)

Na nekatera došla vprašanja podajam to le pojsnilo:

Circa $\frac{1}{5}$ človeškega telesa je možno smrtno zadeti. (Glava, srce in deloma oprsje). Če čujemo, da je bilo 100 zadetih (mrtvih in ranjenih), si lahko mislimo te ljudi stisnene enega poleg drugega, da tvorijo eno ploščo, ki je bila od gori do doli enakomerno zadeta od krogel. Oni, ki so bili zadeti v glavo in v ostriže, tvorijo skupno eno petino vse plošče, ali z drugimi besedami: petina njih je bila smrtno zadeta.

Ker se pa toliko v trdnjavski, kolikor v vojni na odprtem polju deloma cele, deloma $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$ figur — večinoma pa cele in $\frac{1}{5}$ figure — nudijo kakor plošča, ki se jo more zadeti, moremo računati okroglo, da je razmerje na mrtvih in ranjenih približno isto v eni in drugi vojni. To se umeje ob napadu na moderne trdnjave, ko se napadalec počasi, preko zščitenih rofov bliža trdnjavi, ter kaže tako sovražniku se svojimi četami iz paralelnega zakritja skoro izključno le $\frac{1}{5}$ figure (glavo), a cele figure le na kratek čas pri naskakujočih četah. Tu pa je računati z ozirom na to, da mnogo oddelkov morajo o naskoku preko min, ki jih uprav tržejo v zraku, da je število mrtvih nekoliko večje, nego v vojni na odprtem polju.

Japonci nepriljubljeni pri Kitajcih.

Nemški polkovnik Gädke pripoveduje, da Kitajci v Mandžuriji jako radi sprejemajo ruski denar, a se branijo japonskega. Nadalje pripoveduje, da Kitajci bridko tožijo nad Japonci radi njih krutosti. Ruski vojaki da so jako blagega srca. Japonci pripovedujejo Kitajcem, da so prišli kakor osvoboditelji, a Kitajci se bojé te svobode, ki se najlepše kaže v sami krutosti nasproti Kitajcem.

Naseljevanje Japoncev v Mandžuriji.

Berolinski list »Welt am Montag« javlja, da namerava japonska vlada naseliti v Mandžuriji 7 milijonov Japoncev, da na ta način pridobi vpliv v Mandžuriji ter da potem priklupi to pokrajino Japonski.

O položaju v Avstriji.

Degodek v proračunskem odesku, ta falminantni izraz nezaupanja, ki ga je dobil dr. Körber, je še vedno predmetom razprav po časopisih. Izlasti pa razpravljajo o dejstvu, da dr. Körber nikakor noče izvesti tiste konsekvence, ki bi jo zahtevala logika konstitucijskega življenja. Dr. Körber hoče ostati! Če tudi ne za dolgo, pa vsaj za nekoliko mesecev. In ni dvombe, da ga njegova volja tudi obvelja. Priznati pa tudi treba, da je moment ugoden za ta račun Körberjev. V tem hipu, ko je pred durmi izvršitev večih prevažnih državnih aktov — kdo bi hotel prevzeti njegovo deščino, kdo bi hotel prevzeti težko nalogo ob tako razoranih odnosih, ko si vse stoji tako nezaupno in arlito nasproti: narodi in stranke?! Tudi je zelo verojetno — kakor povdarjajo mnogi — da bi tudi krona v takih kritičnih časih ne hotela imeti državne krize.

Naj se povrnemo za hip k praznemu izgovoru, ki ga navajajo Körberjevi branitelji, češ, da vlada ni parlamentarna, da se jej torej ni treba umikati pred parlamentarnimi glasovanji in to že celo v kakem odesku kjer je bila — vrhu vsega — večina proti vladi sestavljena iz najrazličnejših in nasprotnih si elementov. Po dobro. Samo uprašamo: Ni li bila tudi manjšina, ki je glasovala za vlado, sestavljena iz najrazličnej-

ših elementov? Mari nismo videli glasovati skupno: Poljake, nemške liberalce, nemške klerikale in Romune?! Če nima vlada respekta pred tako večino, kako vrednost more imeti še le taka manjšina? Nobene. Kakovo podporo more taka manjšina v parlamentu dajati vladi? In vendar je stvari, ki se bodo morale parlamentarno rešiti. S § 14 se ne morejo [razjemati posojila! Kako hoče vlada zadovoljevati potrebam državnega aparata? Tudi pogodbe s tujimi državami se morajo parlamentarno rešiti. Ali naj država obvisi v zraku s svojimi gospodarskimi odnošaji do tujih držav samo zato, da ostane — dr. Körber? Zada je vesti govore sicer, da se je vlada v principu vendar odločila za razpuščenje zbornice. Le glede časa da ni še prišlo do nikakega sklepa. Sodi pa da se, da se bodo nove volitve vršile na spomlad. Dobro. Kaj pa, če bo produkt novih volitev parlament, ki bo še bolj obstinaten? Potem bodo le možni le dve konsekvenci: ali Körber odide, ali pa ostane in parlament pojde. Morda doseže dr. Körber tudi to, da dobimo absolutistično obliko vladanja. Dr. Körber pa bo mogel biti ponosen, da je na tako originalen način — saniral parlamentarno življenje.

Papež in »veto«.

Iz Rima javljajo, da je papež sporazumno s kardinali odločil izdati novo apostolsko konstitucijo, v kateri hoče povsem odpraviti »veto« v konklavu.

Oni kardinali, ki bi se v bodočem konklavu izjavili kakor delegati kake vlasti za izključenje kakega kardinala, zapadejo po omenjeni konstituciji v cerkvene kazni.

To so jako interesantne vesti. Torej ne le, da hoče sedanji sv. Oče odpraviti vsaki »veto« na bodočem konklavu, ampak hoče celo določiti kazni za kardinala, ki bi hoteli v imenu kake države vlagati »veto« proti kateremu kardinalu. S tem je pripoznano dvojno. Prvič, da so res države posezale v volitve poglavarjev katoliške cerkve — in v drugo, da je tako vmešavanje nedopustno s stališča interesov in ugleda cerkve.

Mislil nam vhajajo na zadnjo volitev papeža. Fakt je, kateremu ne more nikdo veljavno oporekati, da je na tej volitvi krakovski knezoškof kardinal Puzyna v imenu grofa Galuchowskega recte Berolina vložil veto, ki je izključil najvrednejšega med kardinali, kardinala Rampollo. In kako se je godilo njim, ki so konstatirali ta fakt? Lažnjivi so bili pred svetom. Iz goriomenjene nakane Sv. Očeta pa se daje sklepati z vsa legiko, da ni bil anatema rayno opravičen, in oni, ki so grajali nastop kardinala Puzyne dobivajo zadoščenje s pripoznanjem, da se je uveljavljal »veto« in da tak »veto« izživlja cerkvene kazni. In tako zmaguje vendar le resnica.

Drobne politične vesti.

Nova bolgarska carinarska tarifa. Bolgarsko sobranje je vsprejelo novo carinarsko tarifo. Radi tega se vlada prične pogajati z Nemčijo in drugimi državami za sklep novih trgovinskih pogodb.

Novi Dalmatinski namestnik. Iz Prage poročajo, da bo imenovan dalmatinskim namestnikom dosedanji brigadni poveljnik v Petrovaradinu, gen. major Svetozar Borčevič. Baron Handel se mudi sedaj na Dunaju.

Saksonski princ na Dunaju. V ponedeljek zvečer je dospel na Dunaj Saksonski princ Ivan Jurij, ki je večeraj zjutraj v slovesni avdijenci priobčil cesarju nastop na prestol saškega kralja Friderika Avgusta.

V novo srbsko ministerstvo je vstopil kakor minister za pravosodje dosedanji predsednik apelnega sodišča, Mihail Jovanović.

Sedemdesetletnica Kuhačeva. Zagrebška pevska društva »Merkur«, »Sloboda« in »Sloga« prirede povodom 70-letnice rojstva znamenitega hrvatskega glasbenika Fran Ks. Kuhača danes zvečer jubilarju podoknico.

Rodno mu mesto Osijek pa priredi jubilarju v proslavo njegove sedemdesetletnice v prvi polovici meseca januarja večo svečanost.

Sloga med bolgarskimi in srbskimi visokošolci Iz Belegrada javljajo, da se je v nedeljo predpoldne vršila v stolni cerkvi v Belegradu zadušnica za vojake padle v bolgarsko-srbski vojni leta 1885. Službi božji, ki so jo naro-

čili srbski visokošolci, je prisostvovala tudi deputacija bolgarskih dijakov. Tako službo božjo prirede tudi bolgarski dijaki v Sofiji. kamor je odpotovala deputacija srbskih dijakov iz Belegrada.

Novi zagrebški župan. V soboto se je vršila, kakor poročajo zagrebški listi, konferenca mestnih zastopnikov glede izvolitve novega mestaega župana. Priredili so poskusno volitev, na kateri so je pokazalo, da je dobil največ glasov dr. Milan Amruš, ki je pred leti že bil zagrebški župan. Sodi se, da tudi definitivna volitev izpade Amrušu v prilog.

Domače vesti.

Umrli je v Bazovici predsinočajim ob 11. uri tamošnji ugledni občan in značajan rodoljub Luka Ražem v 88. letu svoje dobe. Ohranimo mu blag spomin!

Premehki smo, predobri smo! — Iz Podgrada, 12. dec.: Vredno je, da se še razpravlja o socijalnih razmerah, ki so navstale, kakor ste že poročali, zadnji čas tu pri nas. Tudi potrebno je razpravljati o tem, da se paralizirajo ona zavijanja, s katerimi se nekateri trudijo dokazovati, da je znani sklep čitalniškega odbora moral provzročiti ustanovitev novega uradniškega društva (ki se tako imenuje, a ni uradniško).

Dovolite mi torej, da tudi jaz svojo rečem in sicer popolnoma nepristransko — sine ira et studio.

Vsakemu je vendar znana teorija o superijornosti Italijana in inferijornosti Slovana. In ta teorija velja tudi pri c. k. uradnikih, pa naj se še tako naglaša solidarnost in kolegialnost in stanovska čast in kaj vem, kaj še vse — kadar je to Italijanom v prilog. Da, da! V takem slučaju je kolega Slovan enakovreden. Še več. Celo s prednostjo se ga počesča za to, da se ga — bolj v e z e.

Kako najivno dobri smo Slovani ob takih prilikah! Kako hitro pozabljam, da se še nismo sprijaznili s teorijo superijornosti in inferijornosti in se tudi ne smemo, ako nam je res kaj do svoje enakovrednosti, do svoje časti, pa naj bo ta stanovska ali pa ne.

Evo primere, ki bliskovno razsvetljuje sedanjo blodnjo.

Ni ga v Primorju okraja, ki bi bil tako čisto italijanski, kakor je naš čisto slovanski. Mnogo je takih okrajev, kjer v glavnih krajih prevladujejo Italijani, dasi je ogromna večina prebivalstva v okraju slovanska. In v kakem takem kraju, katerega torej po okrajnem narodnostnem razmerju ni niti primerjati z našim, naj bi ne skušal nastopiti kak slovanski uradnik tako, kakor nastopa pri nas Italijan in doživel bi še vse kaj drugega, nego je pri nas doživel g. Paulin. Na mesto elegantne odklonitve stopila bi z vso surovostjo znana »bruttura«. In naj bi ta Slovan potem še tako stokal in se skliceval na stanovsko čast in solidarnost — vse zastoj! Italijanski kolegi pustili bi ga na cedilu... Oni niso tako mehki, kakor smo Slovani, oni se trdo drže teorije o superijornosti in inferijornosti...

Priporočamo gg. uradnikom, naj razmišljajo o tem.

Malo več človekoljubja! Pišejo nam: Pred Genelovo palačo pri »rdečem mostu« je sedela te dni neka stara okoličanka in je prodajala jejen. K omenjeni je prišel neki veliki, subti mestni pandur. Junak — to so običajno junaki proti ženskam z dežele — je pograbil za jerbas tako silo, da je revici razbil precejšnje število jajc. Neža žena in tudi mi mislimo žnjo, da tudi v slučaju, ako ima kak javni organ kaj prigovarjati tej ali oni prodajalki — nikakor ne treba grabiti za posodo in delati škodo revam, ki se siromašno preživljajo s prodajanjem raznih drobnin. Tako postopanje dokazuje, da magistratni organi nimajo dovolj olike in da bi jih trebalo poslati prej v — šolo in potem še le v javno službo!

Vojna in »Edinost«. Iz okolice smo prejeli: Ni mi možno opisati, kako smo trpeli, ko smo čitali žalostna poročila z bojišča. Kako pa naj človek sodi: kaj odgovarja resnici in kaj ne? »Edinost« je res vedno pisala, da nasprotniki Rusije lažejo in zopet lažejo samo radi tega, da bi blatili slovansko Rusijo. A da bi bila s takimi dokazi pobijala vse laži, kakor dela sedanje strokovno pero, to se jej prej v resnici ni posrečilo. Odkar traja vojna, iščem po vseh nemških strokovnih listih kritike o operacijah, a reči moram,

sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“

vzajemna zavarovalna banka v Fragi.

Rezervni fond 29.217.694.46 K Izplačane odškodnine: 78.324.623.17 K

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

VSA POJASNILA DAJE:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najakuntnejše. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatke podpore v narodne in obecnokoristne namene.

TRST - Farneto 33 Prva narodna TRST - Farneto 33

MIRODILNICA

Simona Skrinjar-ja

Velika zaloga vseh in svežih barv, pokost za podove, emajlna pokost, vseh vrst čopičev, petrolej, šipe, parfumerije, gobe, mineralne vode, kuhinsko in toaletno milo.

SPECIJALITETA
PREPARIRAN VOSK ZA PALKETE.

Pekarna

FRAN PASCUTTI

zalagatelj prvih hotelov, restavracij, kavarn in vojarn.

Piazza della Caserma 4 in ul. Carlo Ghega 4
Telefon št. 1333.

Trikrat na dan svež kruh.
Pošiljanje na dom.

Manufakturna trgovina

Ambrosich & Modricky

TRST - ul. Belvedere 32 - T ST

Fuštanj za krila širok 90 cm po 36, 42 novi. Fuštanj veleur od 27 novč. dalje, bel, siv in piquet fuštanj. Kolenina bela in siva. Maje, šjali in rute. Odeja od volne ali bombaža. Pregrinjala preproge za mej postelje. Kravate, srčaje za moške in ženske. Krila, nogovice, čipke in zamet, kakor tudi raznovrstne drobnarije.

Manufakturna trgovina

ARTUR PONTINI

Barriera vecchia 33.

ima v zalogi vedno **bogat izbor** blaga za ženske obleke, barhenda, jopičev, pripadkov in drobnarije.

Ugodne cene.

DROGERIJA Josip Zigon ul. Caserma 8

Izbor drog, barv, čopičev, pokosti, parfumov, fin. mila. — Zaloga mineralne vode, voska za parkete, na mrzlo pripravljene sirupa tamarindo, malinovec itd. itd.

URAR

F. PERTOT

Trst, ul. Poste nove 9

prilaga veliki izbor ur: Omega, Schaffhausa Longines, Tavanese itd. kakor tudi zlate, srebrne in kovinske ure za gospe.

Izbor ur za birmo
Sprejema popravilja po nizkih cenah.

Zaloga

izvozno-marčne (Export-Märzen) in vležane (Lager)

Pivo

v odčeki in v boteljkah, kakor tudi

Kvasa

iz tovarne Bratov Reininghaus Steinfeld pri Gradcu.

Zaloga Mattonijeve Giesshubler

vedno sveže kisle vode po zmernih cenah

pri **ANTONU DEJAK junior**
TRST
Via degli Artisti št. 17

KONSTANTIN RUBINIK

Prodajalnica mrežic, Ulica Stadion 3.

Sprejema prekladanje in čiščenje svetilk na plin ob času selitve. Neprekosljive plinovne mrežice. — Vsakovrstni pripadki za razsvetljavo.

Naročbe za popolno čiščenje stanovanj.

FRAN KALASCH

Moške in deške obleke v velikej izberi.

Velik izbor črnih oblek, površnikov, ulstrov in hlače.

Posebnost: **bombažne delavske hlače.**

Jako ugodne cene.

Ulica Arcata št. 9 (vokal ulice Sapone).

FRAN KALASCH

Otvorilo se je velikansko skladišče

ALL'UNIVERSO

Trg Carlo Goldoni 1.

Bogat izbor raznovrstnih površnih sukenj (paletot, ulster) in obleke za moške, dečke in otroke.

Veliki dohodi blaga iz tu in inozemskih tovarn. — Naročbe po meri hitro in točno. Govori se slovenski. Najugodnejše cene.

ADOLF GRÜNWARD

angleška krojačnica

TRST — Piazza Grande št. 2 — TRST

Gratis in franko prospekti angleškega sistema.

Na naročbo elegantnih moških oblek po meri.

Prezračno čiščenje in likanje obleke, katero se pošlje in se jo tudi izroči dotičnemu naročitelju.

o **Zavod prve vrste za uniformiranje.** o

Prospekti za častnike, prostovoljce in c. kr. uradnike gratis in franko.

Narodni kolek je vdbiti pri upravi „Edinost“

TOVARNA POHIŠTVA IGNAC KRON

TRST, ULICA CASSA DI RISPARMIO 5

MEBLOVANJE PO NAJMODERNEJŠIH ZAHTEVAH

KATALOGI BREZPLAČNO.

Zaloga obuvala in čevljarski mojster

Josip Stantič

Zalagatelj c. kr. redarstvene straže, c. kr. glavnega carinskega urada in skladišč, c. kr. priv. Lloyd orož, c. kr. finančne straže v Trstu, Kopru in Pulju.

TRST. — Ulica Rosario št. 2. — TRST

priporoča svojo bogato zalogo raznovrstnega obuvala za gospe, gospe in otroke.

Prodaja najboljših voščilo (biks) **Fredin**

Cene nizke Postrežba točna.



Prvo primorsko podjetje za

prevažanje pohištva in spedijsko podjetje

RUDOLF EXNER - TRST

Telefona št. 847. — Via della Stazione št. 17. — Telefona št. 847.

Filijalke v ULI, GORICI, REKI in GRADEŽU.

Prevažanje pohištva na vse kraje tu- in inozemstva v zaprtih patentnih vozovih za pohištvo, dolgih 6 do 8 metrov.

(Pošiljanje predmetov, ki se jemljejo na potovanje in prevažanje blaga na vse pruge.)

Sprejema se tudi pohištvo in druge predmete v shrambo v lastna za to pripravljena skladišča.

Edini tržaški zavod za **„VACUM-CLEANER“**

ČIŠČENJE in SHRANJEVANJE PREPROG

Točna postrežba in nizke cene.

Otvorila se je nova prodajalnica

modnih predmetov (angleške specijalitete) za gospe

Fran Lanfredini

ul. Sv. Antona št. 2 (Palača Treves).

Po visokoj kr. zemeljskoj vladi proglašena ljekovitom vodom rudnicom

Apatovalčka kiselica

naravna alkalično muriatna litjska kiselica, vrlo bogata ugljičnom kiselinom izvrtno: **popud kristala čisto stolno piće.** — Glasoviti liečnički auctoriteti prepisuju ovu kiselico s najboljim uspjehom kod svih bolesti probavnih organa i grkljana proti ulozma i reumi, kod zelučnog, plućnog, gienog i svih drugih katara proti hemoroidima (zlatnoj žili), kod boli bubrega, mjehura, kamena, šećerne bolesti, zrnatih natekljih jeta a, žgaravice i mnogih drugih bolesti. Prokusano izvrtno i nenadkriljivo sredstvo kod spolnih i mnogih drugih ženskih bolesti.

Analizirao je prof. dr. E. Ludwig, c. kr. dvorski savjetnik i kr. prof. dr. S. Bošnjaković.

Nagrađena na mnogim velikim strukovnim izložbama sa 15 zlatnih medalja.

„UPRAVITELJSTVO VRELA APATOVAČKE KISELICE“

LAGREB, Ilica br. 17.

Dobiva se u svim ljekarnama, trg. mirodija, restauracijama i gostionama. Glavno zastupstvo za Trst i Istru: **Johannes Klingenberg & Comp.** u Trstu ul. Giorgio Galatti št. 14.



„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI

Podružnica v Celovcu. Kupuje in prodaja vse vrste rent, zastavnih plem, prioritet, komunalnih obilgacij, srečk, dalmic, valut, novcev in deviz. Promete izdaja kvakemu šrobanju.

Polno vplačani akcijski kapital K 1.000.000

Zamenjava in eskomptuje izrečane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Rakompt in inkasno menio

Daje predjume na vred. papirje. Zavaruje srečke proti kurzni izgubi

Podružnica v Spiljetu

Denarne vloge vsprejema v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge dne vridga.

Promet s čeki in nakaznicami.